

..... Σ Η Μ Α

Ο.- Σᾶς μεταδίδουμε τῇ Λαογραφικῇ ἑκπομπῇ τῆς Εὐξείνου Λέσχης " Ποντιακοὶ Ἀντίλαλοι ". Τὴν ἑκπομπὴ αὐτὴ γράφει καὶ διευθύνει ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

Μουσικὴ ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζίδη, στή λύρα ὁ Γεώργιος Πετρίδης.

..... τό σῆμα σβῆνει

Ἡ σημερινή μας ἑκπομπή, ἀγαπητοὶ ἀκροαταί, εἶναι ἀφιερωμένη στήν μνήμη τῶν ἀνθρώπων, πού χιλιάδες χρόνια πάλεψαν μέ τὴ ζωὴ ἀνάμεσα στά κύματα τῆς τρικυμισμένης Μαύρης θάλασσας καὶ στίς γλυκειές ἀερογιαλιές της. Εἶναι ἥρωικοὶ ναῦτες καὶ ἀγωνιστές τοῦ πέλαου, εἶναι οἱ φαράδες τοῦ γιαλοῦ. Κοιμοῦνται χρόνια πιά σέ ὕπνο αἰώνιο. Εὐτυχισμένοι μοναχὰ κεῖνοι πού θάφτηκαν σέ μιά ἀεροθαλασσιά, ὅπου τοὺς συντροφεύει τῆς θάλασσας τό κῆμα. Ἀκοῦνε πότε ἓνα ἄγριο μουγκριτό καὶ πότε κάποιο φλοῖσβο ἀπὸ πού γλυκαίνει τὸν ὕπνο τους, γιατί ὁ πιό τρανός τους ἔρωτας ἡ θάλασσα ἦταν, τό μουγκριτό της, ἡ μαύρη τῆς φουρτούνα. Κι' ἂν ἔχη ἡ θάλασσα ἀπελπισιές, τοῦ ναύτη δέν τοῦ νοιάζει, γιατί ἔχει κι' ἐλπίδες πιό πολλές. Ὅπως ὁ τσοπάνης δέν μπορεῖ ν' ἀποχωριστῇ τό βουνό καὶ τὰ πρόβατα, ἔτσι κι' ὁ ναύτης δέ θέλει νὰ ζήσει ἀπ' τὴ θάλασσα μακριά, οὔτε μιά ὥρα. Μ' αὐτὴν χαίρεται, μαζί της πονεῖ. Κι' ἂν ἔχη μιά ἀγάπη ἀκριβή, τὴν θέλει συντροφιά στή θάλασσα. Τὴν ὁραματίζεται ὁ νοῦς του σάν νεράιδα πεντάμορφη, πού κοιμᾶται ἀνάμεσα στά γαλάζια κύματα.

Ἀνάμεσα σὰ κύματα, ἐγάπη μ' ἐκοιμοῦτον
καὶ σὸ βαθύν τὸν ὕπνον ἄπο' ἐμέναν' ἐθυμοῦτον.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στὴν παραλία τοῦ Εὐξείνου Πόντου εἶναι χτισμέναι σχεδὸν ὅλες οἱ κυριότερες πόλεις τοῦ Πόντου. Ἡ κάθε μιά εἶχε καὶ ἀνάλογη ἐμπορικὴ κίνηση. Κυρίως ὅμως τό θαλασσινὸ ἐμπόριο εἶχε σημασία μεγάλη ἀπὸ τὰ Ἀρχαῖα χρόνια ὡς τό πέλος. Ἀπὸ τὰ λιμάνια τῶν πόλεων αὐτῶν ξεκινοῦσαν οἱ ἀτρόμητοι θαλασσοπόροι γι' ἄλλες χῶρες, ἐνῶ ἀπὸ κεῖ ἔφθαναν ἄλλα καράβια, πού ἔφερναν ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ ἀγαπημένα πρόσωπα, πού τὰ καρτεροῦσαν στό γιαλὸ μέ ἀγωνία πονεμένες μάνες κι' ἐρωτευμένες κόρες. Ἀγνάντευαν τό πέλαγο ἀνυπόμονα, ἐνῶ τὰ χεῖλη τους ψιθύριζαν τραγούδι σιγαλ-

σάν καί τοῦτο:

Ἀνάθεμα τοῖ μαραγκοῦς π' ἐφτάνε τὰ καράβια
καί πᾶγνε ξενητεύουνταν ἔμορφα παλληκάρια.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τέτοια εἶναι ἡ θάλασσα, κουβαλᾷ τὰ παλληκάρια στήν ξενητεία, ἀποχωρίζει
τό παιδί ἀπ' τή μάνα, μά καί δυό ἐρωτευμένες ψυχές. Μιλώντας γιά τή θάλασ-
σα καί γιά τό χωρισμό ἀγαπημένων, θά παρατηρήσωμε τοῦτο: Τό χωρισμό
δέν τόγ κάνει μόνο ἡ ξενητεία, πού γίνεται μέ τό δρόμο τῆς θάλασσας.
Ἡ δουλειά τοῦ ναύτη εἶναι τέτοια, νά ζῇ συχνά μακριά ἀπό τό σπιτικό
του, μακριά ἀπό, τήν ἀγαπημένη του. Ἀλλά ὁ ναύτης τήν ἐρωτική του ἀγάπη
τήν σμείγει μέ τήν ἀγάπη του τήν ἄλλη, τήν ἀγάπη γιά τήν θάλασσα. Σμεί-
γουν λοιπόν οἱ δυό ἀγάπες, γίνονται μία, πού ὁ ναύτης στήνει τό θρονί
της μέσα στό πέλαγο, ὅπου θέλει νά κατοικήσῃ μαζί της γιά πάντα. Γιά
τό σκοπό του αὐτό, ὁ ναύτης θέλει νά χτίσῃ μιᾷ κάμαρη, ἕναν ὁτά, μέσ' στό
πέλαγος, γιά νά μέινῃ μαζί της ἐκεῖ. Ὅμως, δίπλα σ' αὐτήν τήν κάμαρη,
θέλει νά χτίσῃ κι' ἄλλη κάμαρη, γιά νά βάλῃ ἐκεῖ, χώρια, τὰ ντέρτια καί
τά βάσανα τὰ θαλασσινά, πού τόν συνοδεύουν στά ταξίδια του.

Σῇ θάλασσας τόν πέλαον θά χτίζω δύ' ὁτάδες
σ' ἕναν θά βάλλω τή σεβτά μ' καί σ' ἄλλο τὰ πελιάδες.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἴσως δέν θά ἦτανε παράκαιρο νά σᾶς μεταδώσουμε τώρα τό τραγούδι τοῦ
χαφιοῦ. Ὅπως εἶναι γνωστό τό χαφί ν εἶναι ἕνα εἶδος μικροῦ
φαριοῦ. Οἱ Πόντιοι τό τρῶνε πολύ, ξέχωρα οἱ Σουρμεναῖοι. Φυσικά τό τρα-
γούδι αὐτό ἀνήκει στήν περιοχή Σουρμένων. Οἱ στίχοι ὕμνου τῷ χαφί ν
γιά τή νοστιμιά του, ἀλλά καί μέ κωμικό τρόπο περιγράφουν τήν ἐμφάνισή
του, τή λεπτή. Ὅμως προειδοποιοῦν αὐτοῦ ὅτι ὅποιον θά τό φάῃ, ὅτι ἀλ-
λοῖμονό του ἂν δέν ἔχει κοντά του νερό. Οἱ στίχοι ἐν συνεχείᾳ παρουσιάζ-
ουν τό χαφί ν σάν ἕνα καλό προσφάγι τῆς ἐξοχῆς, τοῦ Παρχαριοῦ.
Ἀκοῦστε το.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας. Θά εἴμαστε καί πάλι μαζί σας τήν ἐρχόμε-
νη Δευτέρα τήν ἴδια πάντα ὥρα.

..... Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τῇ Λαογραφικῇ ἐκπομπῇ τῆς Εὐξείνου Λέσχης " Ποντιακοὶ Ἀντίλαλοι
τὴν ὅποιν γράφει καὶ διευθύνει ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

..... τὸ σῆμα σβῆνει